Lietas Nr. A420390513
Lietas arhīva Nr. A42-01179-14/39

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2014.gada 23.maijā

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese Kristīne Brokane,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. D/ *(/pers. D/)* pieteikuma par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2013.gada 17.maija lēmuma Nr.11-8/4778 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – VSAA) Jēkabpils reģionālā nodaļa 2013.gada 25.martā pieņēma lēmumu Nr.13/772718 „Par vecuma pensijas pārtraukšanu" un Nr.13/772754 „Par piemaksu pie vecuma pensijas pārtraukšanu" (turpmāk – sākotnējie lēmumi), ar kuriem pieteicējam /pers. D/ pārtraukta vecuma pensijas un piemaksas pie vecuma pensijas izmaksa no 2013.gada 1.aprīļa *(lietas 20.,21.lapa)*.

Nepiekrītot sākotnējiem lēmumiem, pieteicējs ar apstrīdēšanas iesniegumu vērsās augstākā iestādē. Apstrīdēšanas iesniegumā pieteicējs norādījis, ka kopš 2011.gada 27.septembra viņš atzīts par otrās grupas invalīdu, tādējādi, ja nebūtu iespēju atjaunot pieteicējam vecuma pensiju, pieteicējs lūdz piešķirt viņam invaliditātes pensiju *(lietas 22., 32.lapas otra puse – 33.lapa)*.

2013.gada 17.maijā VSAA direktore pieņēma lēmumu Nr.11-8/4778 (turpmāk – Lēmums), ar kuru nolemts: 1) atstāt negrozītus sākotnējos lēmumus; 2) atteikt apturēt sākotnējo lēmumu darbību; 3) atteikt piešķirt pieteicējam invaliditātes pensiju *(lietas 34.-36.lapa)*.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[1.1] Ievērojot Krievijas Federācijas Valdības un Latvijas Republikas Valdības vienošanās par Latvijas Republikas teritorijā dzīvojošo Krievijas Federācijas militāro pensionāru un viņu ģimenes locekļu sociālo aizsardzību (turpmāk – Vienošanās) 9.pantā noteikto, no Vienošanās spēkā stāšanās brīža persona nevarēja paļauties, ka vienlaicīgi saņems divu valstu pensijas. Starpvalstu līgumu un nacionālo tiesību aktu būtība ir novērst situācijas, kad par vieniem un tiem pašiem apdrošināšanas periodiem persona vienlaicīgi saņem vairāku valstu pensijas. Pārtraucot pensiju, ir noregulētas personas tiesības uz pensiju atbilstoši Vienošanās nosacījumiem un likuma „Par valsts pensijām" tiesiskajām regulējumam, jo divu pensiju saņemšana par vienu un to pašu periodu ir prettiesiska. Tāds tiesiskais regulējums, kas pieļautu šādu situāciju, nav bijis, lai būtu pamats saglabāt šādu stāvokli. Līdz ar to personai nevarēja rasties paļāvība, kura šobrīd būtu aizsargājama.

[1.2] Tā kā no Krievijas Federācijas puses Vienošanās netika pildīta, t.i., Krievijas Federācijas izdienas pensija netika pārtraukta, lai novērstu situāciju, kad Latvijas pensija ir piešķirta par to pašu apdrošināšanas periodu, par kuru pensiju piešķīrusi cita valsts,

likumdevējs ir papildinājis likuma ,,Par valsts pensijām" pārejas noteikumus ar 42.[1]punktu, kurā ir noteikts, kā rīkoties gadījumos, kad Latvijas apdrošināšanas stāžā ir ieskaitīti periodi, par kuriem pensiju piešķīrusi cita valsts.

[1.3] Pieteicējs saņem Krievijas Federācijas izdienas pensiju par dienesta periodu no 1954.gada 11.augusta līdz 1964.gada 11.jūlijam un no 1972.gada 13.marta līdz 1989.gada 7.jūnijam. Līdz ar to no 2013.gada 1.aprīļa tika pārskatīts Latvijas vecuma pensijai vērā ņemtais apdrošināšanas stāžs, izslēdzot no tā periodu no 1954.gada 1.septembra līdz 1959.gada 1.jūlijam un no 1972.gada 13.marta līdz 1985.gada 23.decembrim, kas ņemts vērā, piešķirot Krievijas Federācijas izdienas pensiju. Pieteicēja Latvijas apdrošināšanas stāžs pēc pārskatīšanas ir 7 gadi 1 mēnesis 17 dienas, kas ir mazāks nekā noteiktais nepieciešamais minimālais apdrošināšanas stāžs (10 gadi), lai pieteicējam būtu tiesības uz Latvijas vecuma pensiju un piemaksu pie tās.

[1.4] Tā kā pieteicējam vecuma pensija ir aprēķināta, ņemot vērā darba periodus, kas uzkrāti līdz 1995.gada 31.decembrim, tad VSAA, pārtraucot pensiju, nav aizskārusi Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) Pirmā protokola 1.pantā un Satversmes 105.pantā noteiktās tiesības, jo no apdrošināšanas stāža ir izslēgti periodi, kad netika uzkrāts pensijas kapitāls.

[1.5] Tas, ka, izslēdzot no apdrošināšanas stāža periodus, persona ir zaudējusi tiesības uz vecuma pensiju Latvijā, nenozīmē, ka personai ir atņemtas sociālās garantijas vecuma gadījumā. Personai šīs tiesības ir realizētas ne tikai vienas valsts sociālās drošības sistēmas ietvaros, bet saistībā ar citas valsts sociālo nodrošinājumu, ko paredz Vienošanās un pieteicējs saņem Krievijas Federācijas militāro pensiju.

[1.6] Pieteicējs ir dzimis 1937.gada 30.aprīlī un ir sasniedzis 76 gadu vecumu, līdz ar to ir sasniedzis vecuma pensijas piešķiršanai noteikto vecumu, tādējādi, ievērojot likuma „Par valsts pensijām" 11.panta pirmajā daļā, 14.panta pirmajā daļā un pārejas noteikumu 8.[1]punktu, VSAA nav pamata pieteicējam piešķirt invaliditātes pensiju.

[2] 2013.gada 6.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[2.1] Pieteicējs uzskata, ka pieņemtie grozījumi likumā „Par valsts pensijām" neparedz iepriekš noteikto apdrošināšanas stāža samazināšanu un personas tiesību liegšanu uz Latvijas vecuma pensiju. Lietā pastāv strīds par to, vai likumdevējs ir piešķīris likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.[1]punktam atpakaļejošu spēku un vai šī norma ir attiecināma arī uz pieteicēju.

Likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.[1]punktā ir paredzēti citi īpaši izņēmuma gadījumi, kad tiek pārrēķināta Latvijas pensija, iepriekš noteiktos apdrošināšanas stāža periodus izslēdzot. Proti, ja to paredz regula Nr.883/2004 vai Saeimas apstiprinātais starptautiskais līgums.

[2.2] Vienošanās nav apstiprināta Latvijas Republikas Saeimā kā starptautiskais līgums, līdz ar to atsaukšanās Lēmumā uz šo Vienošanos, ierobežojot pieteicēja tiesības uz Latvijas vecuma pensijas saņemšanu, nav pamatota. Vienošanās attiecas uz bijušām militārpersonām, nevis uz militārpersonām, kā tas norādīts Lēmumā. Pieteicēja dienesta periods bruņotajos spēkos beidzies 1984.gada 12.septembrī.

[2.3] Vienošanās 9.pants uzliek papildu pienākumus tikai Krievijas Federācijas pusei, proti, pensijas izmaksu var apturēt tikai Krievijas Federācija, nevis Latvijas Republika. Minētā norma neliedz personai tiesības uz Latvijas pensiju, kā arī nepieļauj Latvijas kompetentiem orgāniem samazināt apdrošināšanas stāžu, ierobežojot vienlaicīgu Krievijas Federācijas Aizsardzības ministrijas izdienas pensijas un Latvijas pensijas saņemšanu.

[2.4] Lēmumā nav pamatota atsauce uz Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas līguma par sadarbību sociālās drošības jomā (turpmāk – Līgums) 3.panta 3.punktu, jo tajā noteiktie ierobežojumi attiecināmi tikai uz tām personām, kuras ir aktīvajā militārajā dienestā. Pietiecējs ne šobrīd, ne 1994.gada 30.aprīlī (laikā, kad parakstīta Vienošanās), ne arī 2011.gada 19.janvārī (stājās spēkā Līgums) nebija militārpersona.

[3] Atbildētāja tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem, papildus norādot turpmāko *(lietas 29.-30., 74.-75.lapa)*.

[3.1] Konvencijas 14.pants neaizliedz dalībvalstij pret dažādām grupām izturēties atšķirīgi, lai labotu „faktiskās nevienlīdzības" to starpā. Konvencijas panti neaizliedz dalībvalstīm likumdošanas ceļā ieviest vispārējus politikas pasākumus, kuru rezultātā pret konkrētu indivīdu kategoriju vai grupu attiecas savādāk ar nosacījumu, ka kopumā iejaukšanās ar likumu noteiktās kategorijas vai grupas tiesībās saskaņā ar Konvenciju var tikt attaisnota. Arī Satversmes tiesa atzinusi, ka attiecībā uz īpašuma tiesībām sociālo tiesību jomā valstij ir piešķirama plaša rīcības brīvība, jo Satversmes 105.pantā noteiktās tiesības vēl negarantē noteiktu pensijas apmēru un tās var ierobežot.

[3.2] Atbilstoši Vienošanās 9.pantam Latvijas Republika, ja tā uzskata par nepieciešamu, ir tiesīga piešķirt Krievijas Federācijas militārpersonai arī Latvijas Republikas valsts pensiju. Vienošanās nesatur nekādus nosacījumus attiecībā uz līgumslēdzēju valsts pensiju piešķiršanu un ar to saistītiem jautājumiem, tāpēc ar pensijām saistītie jautājumi risināmi saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem. Vienošanās mērķis ir personas sociālās drošības tiesību nodrošināšana, ļaujot izvēlēties pieteikties uz Latvijas vecuma pensiju gadījumā, ja tā, personas ieskatā, ir izdevīgāka, salīdzinot ar iepriekš saņemto Krievijas Federācijas izdienas pensiju. Tas nozīmē, ka personai ir tiesības tikai uz vienu pensiju.

[3.3] Vienošanās 9.pants atstāj Latvijas Republikas ziņā izdot vai neizdot administratīvo aktu, taču likuma „Par valsts pensijām"

pārejas noteikumu 42.[1]punkts ir imperatīva norma, kura noteic ierobežojumu saņemt divas pensijas par vienu un to pašu stāžu un tam ir leģitīms mērķis – sociālās apdrošināšanas budžeta ilgtspējas nodrošināšanai. Minētā norma neietekmē ar Vienošanās noteiktās tiesības, proti, netiek ierobežotas Krievijas Federācijas militārpersonas tiesības uz Krievijas Federācijas izdienas pensijas saņemšanu (personai ir izvēles tiesības), tiesības saņemt visu nepieciešamo medicīnisko pakalpojumu klāstu, kā arī neierobežo militārpersonu mantiskās tiesības un tiesības uz izglītības iegūšanu.

[3.4] Krievijas Federācijā līdz 2008.gadam nevarēja vienlaicīgi saņemt divas pensijas, piemēram, izdienas un vecuma pensiju un par to bija norādīts Aizsardzības ministrijas izsniegtajā pensionāra apliecībā. Tas nozīmē, ka pat pašā Krievijas Federācijā šāda situācija bija prettiesiska un tikai Latvijas Republikā dzīvojošās Krievijas Federācijas militārpersonas vienlaicīgi saņēma divas pensijas.

[3.5] Saskaņā ar Krievijas Federācijas Federālā likuma „Par militārpersonu statusu" 16.pantu gādāt par militārpersonas un viņu ģimenes locekļu veselības aprūpi ir uzņēmusies Krievijas Federācijas Aizsardzības ministrija, ko arī paredz Vienošanās 11.pants.

Motīvu daļa

[4] Tiesa, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[5] Pieteicējam Latvijas Republikas vecuma pensija piešķirta no 2000.gada 1.februāra.

Pārskatot pieteicēja Latvijas Republikas vecuma pensiju, VSAA no kopējā apdrošināšanas stāža izslēdza laika periodu no 1954.gada 1.septembrim līdz 1959.gada 1.jūlijam un no 1972.gada 13.martam līdz 1985.gada 23.decembrim, jo minētais laika periods vienlaikus ņemts vērā, piešķirot un izmaksājot Krievijas Federācijas izdienas pensiju.

Tādējādi secināms, ka ar Lēmumu atcelts pieteicējam labvēlīgs tiesisks administratīvais akts.

Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 85.panta otrajā daļā noteikts, ka adresātam labvēlīgu tiesisku administratīvo aktu var atcelt tad, ja ir vismaz viens no šādiem apstākļiem: 1) tiesību norma paredz administratīvā akta atcelšanu vai administratīvais akts ietver tā atcelšanas atrunu; 2) administratīvais akts izdots ar kādu citu nosacījumu un šis nosacījums nav vispār izpildīts, nav pienācīgi izpildīts vai nav laikus izpildīts; 3) mainījušies lietas faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kuriem pastāvot administratīvā akta izdošanas brīdī, iestāde varētu šādu administratīvo aktu neizdot. Šādā gadījumā administratīvo aktu var atcelt triju mēnešu laikā no dienas, kad iestāde uzzināja par tā atcelšanas iespēju, bet ne vēlāk kā viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas; 4) mainījušies lietas faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kuriem pastāvot administratīvā akta izdošanas brīdī, iestāde varētu šādu administratīvo aktu neizdot, un administratīvā akta palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses.

Tā kā izskatāmajā lietā ir strīds par to, vai VSAA ar Lēmumu tiesiski un pamatoti pārtrauca pieteicējam iepriekš piešķirtās Latvijas vecuma pensijas izmaksu, tad tiesai jāpārbauda, vai ir ievēroti APL 85.panta otrās daļas nosacījumi šāda personai labvēlīga administratīvā akta atcelšanai.

[6] Vienošanās ir pieņemta un apstiprināta ar likumu „Par 1994.gada 30.aprīlī Maskavā parakstītajiem Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas līgumiem". Saskaņā ar minētā likuma 5.pantu Vienošanās stājas spēkā ratifikācijas rakstu apmaiņas dienā. Vienošanās stājusies spēkā 1995.gada 27.februārī.

Saskaņā ar Vienošanās 9.pantu bijušajām militārpersonām, kuras ieguvušas tiesības uz pensijas nodrošinājumu saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanas aktiem, pēc viņu vēlēšanās Latvijas Republikas attiecīgie kompetentie orgāni var piešķirt un izmaksāt pensijas par Latvijas Republikas līdzekļiem. Turklāt Krievijas Federācijas agrāk noteikto pensiju izmaksa tiek apturēta uz laiku, kamēr pensiju izmaksā Latvijas Republikas orgāni.

Tiesa nepiekrīt pieteicēja uzskatam, ka minētā tiesību norma uzliek papildu pienākumus tikai Krievijas Federācijas pusei un attiecas tikai uz Krievijas Federācijas pensiju. Saskaņā ar APL 17.panta pirmās daļas 4.punktu iestāde un tiesa, interpretējot tiesību normu, izmanto teleoloģisko (jēgas un mērķa) interpretācijas metodi, tas ir, noskaidro tiesību normas jēgu, pamatojoties uz lietderīgu un taisnīgu mērķi, kas ar attiecīgo tiesību normu jāsasniedz.

Kā pamatoti norādīts Lēmumā, starpvalstu līgumu (attiecīgi arī konkrētās Vienošanās) būtība ir novērst situācijas, kad par vieniem un tiem pašiem apdrošināšanas periodiem persona vienlaicīgi saņem vairāku valstu pensijas. No Vienošanās 9.panta satura izriet, ka normas mērķis ir novērst situācijas, kad bijušajām militārpersonām par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu pensijas tiktu maksātas gan no Latvijas Republikas budžeta, gan Krievijas Federācijas budžeta. Līdz ar to pieteicējam gan no Vienošanās spēkā stāšanās brīža, gan no iesnieguma par pensijas piešķiršanu brīža nebija tiesiska pamata paļauties, ka viņš vienlaicīgi par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu varētu saņemt divu valstu pensijas. Situācija, kad persona par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu varētu saņemt divu valstu pensijas, ir pretrunā ar vispārpieņemtiem principiem sociālās aizsardzības jomā. Turklāt, situācija, kad persona saņem pensiju par vienu un to pašu apdrošināšanas stāžu divās valstīs, ir netaisnīga pret tām personām, kas saņem pensiju tikai vienā valstī par konkrētu apdrošināšanas periodu. Tādejādi tiesiskās vienlīdzības princips prasa, lai situācija būtu atrisināta taisnīgi un nevienai personai nebūtu priekšrocības pret citām personām, ja tās atrodas salīdzināmos apstākļos. Tiesa nesaskata loģiskus apsvērumus tam, kāpēc pret pieteicēju būtu jāpastāv atšķirīgai attieksmei situācijā, kad viņš saņem pensiju divās valstīs par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu, attiecībā pret personām, kas saņem pensiju vienā valstī par attiecīgu apdrošināšanas periodu. Pārrēķinot pensiju un izslēdzot no tās apdrošināšanas periodu, par kādu pieteicējs jau saņem pensiju no Krievijas Federācijas, valsts ir nodrošinājusi tiesiskās vienlīdzības principa ievērošanu attiecībā pret pārējiem valsts vecuma pensijas

saņēmējiem, kas saņem vecuma pensiju par konkrētu apdrošināšanas stāžu vienā valstī. Proti, nevienai personai, kas saņem vecuma pensiju, tās aprēķinā nav iekļauti periodi, par kuriem tā saņemtu pensiju dubultā.

Šī Vienošanās ir spēkā no 1995.gada 27.februāra, līdz ar to pieteicējam jau no brīža, kad viņš vērsās VSAA ar iesniegumu par pensijas piešķiršanu, nebija tiesiska pamata paļauties, ka viņš vienlaicīgi par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu varētu saņemt divu valstu pensijas. Tāpat konstatējams, ka Vienošanās nesatur regulējumu par to, kā jārīkojas situācijās, kad persona par vienu un to pašu periodu vienlaicīgi saņem abu valstu pensijas. Līdz ar to pensiju piešķiršana, pensiju pārskatīšana un citi ar pensijām saistīti jautājumi risināmi saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem, tādējādi VSAA ir tiesīga lemt par pensijas izmaksu vai tās pārtraukšanu.

[7] Pieteicējam saskaņā ar Krievijas Federācijas tiesību aktiem ir piešķirta izdienas pensija par periodu no 1954. gada 11.augusta līdz 1964.gada 11.jūlijam un no 1972.gada 13.marta līdz 1989.gada 7.jūnijam *(lietas 37.lapas otra puse, tulkojums no krievu valodas 38.lapa)*.

Latvijas Republikas vecuma pensijas piešķiršanas apdrošināšanas stāžā citastarp ņemts vērā periods no 1954.gada 1.septembra līdz 1959.gada 1.jūlijam un no 1971.gada 10.novembrim līdz 1985.gada 23.decembrim *(lietas 54.-58.lapa)*.

Līdz ar to par periodu no 1954.gada 1.septembra līdz 1959.gada 1.jūlijam un no 1972.gada 13.marta līdz 1985.gada 23.decembrim pensija tika saņemta gan no Latvijas Republikas, gan Krievijas Federācijas.

Lai novērstu situāciju, kad Latvijas pensija ir piešķirta par to pašu apdrošināšanas periodu, par kuru pensiju piešķīrusi cita valsts, likumdevējs ir papildinājis likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumus ar 42.^{1} punktu, saskaņā ar kuru, ja personai ir piešķirta citas valsts pensija par apdrošināšanas periodiem, kas ņemti vērā, piešķirot vai pārrēķinot Latvijas pensiju, Latvijas pensija pārrēķināma vai tās izmaksāšana pārtraucama, šos periodus izslēdzot, ja regulā Nr.883/2004 vai Saeimas apstiprinātajos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi. Tādējādi minētais tiesiskais regulējums nepārprotami noteic, ka personai nav tiesiska pamata par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu saņemt gan Latvijas, gan citas valsts pensiju.

[8] Pieteicēja Latvijas apdrošināšanas stāžs, izslēdzot periodu no 1954.gada 1.septembra līdz 1959.gada 1.jūlijam un no 1972.gada 13.marta līdz 1985.gada 23.decembrim, ir 7 gadi 1 mēnesis 17 dienas.

Saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām" 11.panta pirmo daļu un pārejas noteikumu 8.^{2} punktu līdz 2014.gada 1.janvārim tiesības uz vecuma pensiju ir personām, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 10 gadiem. Tādējādi pieteicējam nav tiesību uz Latvijas vecuma pensiju un piešķirtās pensijas izmaksāšana ir pārtraucama.

Minētais gan nenozīmē, ka pieteicējam pilnībā tiek atņemtas tiesības uz Latvijas valsts pensiju.

Atbilstoši likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1} punktam pensija tiek pārrēķināta vai tās izmaksa tiek pārtraukta. Norma neparedz, ka tiesības uz pensiju tiktu atņemtas. Arī likuma „Par valsts pensijām" 30.panta pirmajā daļā noteikts, ka vecuma pensiju piešķir uz mūžu. Līdz ar to, ja vecuma pensijas izmaksa bijusi pārtraukta, tad nav jālemj par tās piešķiršanu no jauna, bet gan par tās izmaksas atjaunošanu *(sk. Augstākās tiesas 2011.gada 29.decembra rīcības sēdes lēmuma Nr.SKA-1090/2011 8.punktu)*.

Tādējādi likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1} punkts paredz, ka netiek pārskatīts jautājums par personas tiesībām uz pensiju, bet gan tikai jautājums par izmaksājamo pensijas apmēru. Proti, ja personai ir piešķirta citas valsts pensija par apdrošināšanas periodiem, kas ņemti vērā, piešķirot vai pārrēķinot Latvijas pensiju, tad atbilstoši šai normai šie periodi joprojām tiek uzskatīti par Latvijas apdrošināšanas stāža periodiem un tiek ņemti vērā, nosakot, vai personai ir vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamais apdrošināšanas stāžs. Taču, nosakot izmaksājamo pensijas apmēru, par šiem periodiem pensija netiek izmaksāta.

[9] Saskaņā ar Līguma 3.panta 3.punktu līgums neattiecas uz Līgumslēdzēju Pušu bruņoto spēku un citu saskaņā ar Līgumslēdzēju Pušu tiesību aktiem izveidoto militāro formējumu militārpersonām, iekšlietu sistēmās komandējošā un ierindas sastāva personām, viņu ģimenes locekļiem, kā arī Latvijas Republikā – uz personām, kuru pensiju nodrošinājums nav īstenots valsts sociālās apdrošināšanas sistēmas ietvaros, Krievijas Federācijā – uz personām, kuras pensiju nodrošināšanas jomā ir pielīdzinātas minētajām amatpersonām.

Tā kā pieteicējs ir izdienas pensiju saņem kā bijusī militārpersona, Līgums uz pieteicēju nav attiecināms.

Attiecībā uz pieteicēja pieteikumā izteikto lūgumu izprasīt no VSAA pierādījumus, kas apstiprina, ka pieteicējs arī 2012. un 2013.gadā ir militārpersona, tiesa norāda, ka pieteicējs saņem izdienas pensiju kā bijušā militārpersona, ko apstiprina Krievijas Federācijas vēstniecības Latvijas Republikā Konsulārās nodaļas Sociālās nodrošināšanas nodaļas izziņa. Tiesa nepiekrīt pieteicēja viedoklim, ka Līgums neattiecas uz bijušajām militārpersonām.

[10] Pieteicējs uzskata, ka pēc Latvijas Republikas vecuma pensijas piešķiršanas pieteicējs ir ieguvis aizsargājamu paļāvību, ka pensijas izmaksa noteiktajā apmērā tiks saglabāta, jo viņš jau no paša sākuma godprātīgi paziņoja par Krievijas izdienas pensijas saņemšanu.

Piešķirot pieteicējam vecuma pensiju, VSAA par to ir paziņojusi Krievijas Federācijas Aizsardzības ministrijai *(lietas 37.lapa)*, tādējādi vēršot Krievijas Federācijas uzmanību, ka atbilstoši Vienošanās 9.pantam Krievijas Federācijas noteikto pensiju izmaksa ir

apturama. Tādējādi nav pamata secināt, ka VSAA, piešķirot pensiju, būtu zinājusi, ka pieteicējs turpinās saņemt abas pensijas, tieši otrādi VSAA jau sākotnēji ir rīkojusies tā, lai šādu situāciju novērstu. Turklāt, kā jau tiesa norādījusi šā sprieduma 6.punktā, pieteicējam gan no Vienošanās spēkā stāšanās brīža, gan no iesnieguma par pensijas piešķiršanu brīža nebija tiesiska pamata paļauties, ka viņš vienlaicīgi par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu varētu saņemt divu valstu pensijas, līdz ar to nav konstatējama pieteicēja tiesiskā paļāvība, kas būtu aizsardzības vērta.

[11] Attiecībā par normas atpakaļejošu spēku, tiesa norāda, ka likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.[1]punktā minētā norma stājās spēkā 2012.gada 18.jūlijā. Piemērojot minēto tiesību normu, VSAA pārsūdzētajā Lēmumā pareizi norādījusi, ka minētā tiesību norma ir piemērojama attiecībā pret personām ne ātrāk, kā tā ir stājusies spēkā. Taču, kā jau iepriekš tiesa norādījusi, arī pirms šīs normas spēkā stāšanās Vienošanās neparedzēja situāciju, ka vienlaicīgi var tikt saņemtas abu valstu pensijas.

[12] Attiecībā uz invaliditātes pensiju tiesa norāda, ka saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām" 14.panta pirmo daļu pirms likumā noteiktā pensijas vecuma sasniegšanas tiesības uz invaliditātes pensiju saskaņā ar šo likumu ir apdrošinātajām personām ar apdrošināšanas stāžu, kas nav mazāks par trim gadiem, ja tās atzītas par invalīdiem.

Atbilstoši likuma „Par valsts pensijām" 17.panta pirmajai daļai invalīdiem, kas sasnieguši noteikto pensijas vecumu, invaliditātes pensijas vietā piešķirama vecuma pensija.

Tā kā pieteicējs ir sasniedzis likumā noteikto vecuma pensijas piešķiršanai paredzēto vecumu, pieteicējam vairs nav tiesību saņemt invaliditātes pensiju.

[13] Tiesa ir izvērtējusi visus pieteicēja pieteikumā un rakstveida paskaidrojumos norādītos argumentus, taču spriedumā atrunājusi tikai būtiskākos. Tiesai nav pamata atzīt, ka kāds no pieteicēja norādītajiem, bet sīkāk spriedumā neizvērtētajiem, argumentiem varētu būt par pamatu savādākam tiesas nolēmumam. Kā atzīts judikatūrā, tiesai nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru argumentu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (*sk., piemēram, Augstākās tiesas 2012.gada 21.februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-186/2012 10.punktu*).

[14] Ņemot vērā šajā spriedumā secināto, atzīstams, ka VSAA pamatoti piemērojusi APL 85.panta otro daļu, lai atceltu pieteicējam iepriekš izdotu labvēlīgu tiesisku administratīvo aktu. Vienīgi tiesa konstatē, ka Lēmumā ir izdarīta atsauce uz APL 85.panta otrās daļas 2.punktu, taču, tiesas ieskatā, ir iestājušies APL 85.panta otrās daļas 1.punkta nosacījumi, kas ir par pamatu iepriekš izdota labvēlīga tiesiska administratīvā akta atcelšanai, jo, pirmkārt, likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.[1]punkts paredz, ka šādā gadījumā Latvijas pensija pārrēķināma vai tās izmaksāšana pārtraucama, šos periodus izslēdzot. Otrkārt, arī iepriekš atbilstoši Vienošanās mērķim bija novēršamas situācijas, kad par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu pensijas maksātu abas valstis. Tādējādi, ja pieteicēja Latvijas vecuma pensijas pārrēķināšana vai izmaksas pārtraukšana ir paredzēta tiesību normās, kas ietvertas gan likumā „Par valsts pensijām", gan Vienošanās, secināms, ka tiesību norma paredz administratīvā akta atcelšanu, kas atbilst APL 85.panta otrās daļas 1.punktā minētajiem apstākļiem, lai atceltu labvēlīgu tiesisku administratīvo aktu.

Tas vien, ka Lēmumā ir norādīts neprecīzs APL 85.panta otrās daļas apakšpunkts, nav ietekmējis Lēmuma tiesiskumu tā kopumā pēc būtības.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. D/ *(/pers. D/)* pieteikumu par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2013.gada 17.maija lēmuma Nr.11-8/4778 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2014.gada 23.maijā.

Tiesnese K.Brokane